

Mfv.II.10.050/2015/7.szám

A Kúria dr. Halász Bence György ügyvéd által képviselt I. rendű, valamint II. rendű felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen napidíj-kiegészítés megfizetése iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 45.M.4906/2011/21. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.635.210/2014/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.635.210/2014/3. számú ítéletét hatályában fenntartja azzal, hogy a jogerős ítéletben megállapított tőkeösszeg után járó kamat fizetésének kezdő időpontja 2010. november 10-e.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek személyenként 100.000 (százezer) Ft + ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó a felülvizsgálati kérelemmel érintett tényállás szerint az alperessel hivatásos szolgálati viszonyban álló felpereseket az Igazságügyi és Rendészeti Miniszter a ... számú határozatával 2009. szeptember 18-ai hatállyal egy év időtartamra vezényelte az Európai Unió ... Missziójának ... Komponensébe. E határozat rendelkezett arról, hogy a felpereseket napi 42 euró napidíj-kiegészítés illeti meg. A felperesek 2009. decemberében az erre az évre járó napidíj-kiegészítésüket egy összegben megkapták, 2010. januárjától kezdődően annak kifizetésére nem került sor. A belügyminiszter a 2010. augusztus 24-én kelt ... számú határozatával a felperesek vezénylését 2011. szeptember 19-ig meghosszabbította azzal, hogy a ... számú vezénylési határozatban foglalt egyéb rendelkezések változatlanok maradnak.

A belügyminiszter a 2011. augusztus 19-én kelt ... számú határozatával a felperesek vezénylését 2011. szeptember 20-ai hatállyal megszüntette.

A felperesek 2011. szeptember 27-én kapták meg a belügyminiszter 2010. november 8-án kelt ... számú határozatát, amely az eredetileg kiadott vezénylő határozatot úgy módosította, hogy az a misszió által 2010. március 15-től biztosított napidíj-növelésre, illetve a 2009. második félévében folyósított veszélyességi napidíj pótlékra tekintettel a külszolgálat idejére megállapított járandóságuk felsorolása közül törölte a napi bruttó 42 euró napidíj-kiegészítésre vonatkozó részt és megszüntette a napidíj-kiegészítés folyósítását 2010. január 1-ei hatállyal.

A felperesek 2011. október 27-én benyújtott keresetükben a belügyminiszter határozatának - a visszamenőleges hatálya miatti - jogellenességre hivatkozással kérték a 2010. január 1-től 2011. szeptember 20-ig terjedő időre alperest személyenként 26.334 euró napidíj-kiegészítés és a törvényes kamata megfizetésére kötelezni. Kereseti kérelmük jogalapjaként a 2013. június 14-én megtartott tárgyaláson a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak a szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 7. § (3) bekezdését jelölték meg.

Az alperes elsődlegesen arra hivatkozással kérte a per megszüntetését, hogy a felpereseknek az igényüket, ha az elmaradt illetmény megfizetése iránti igény a bírósági utat megelőzően szolgálati panasz benyújtásával, ha pedig kártérítési igény kártérítési eljárás megindításával kellett volna érvényesíteni.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 45.M.4906/2011/21. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek külön-külön 13,104 euró napidíj-kiegészítést és ezen összeg után 2010. június 1-től a kifizetésig járó törvényes kamatot.

Az ítélet indokolása szerint a felperesek a keresetükkel a Hszt. 196. § (1) bekezdés b) pontja szerint közvetlenül fordulhattak a bírósághoz, mivel az általuk sérelmezett döntést a miniszter hozta. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a napidíj-kiegészítés a „munkáltató” egyoldalú döntése alapján illette meg felpereseket, ezért az bármikor megvonható volt. Az erre vonatkozó döntést a Hszt. 7. §-a alapján nem volt kötelező írásba foglalni, ez azonban megtörtént, így ezt a tényt nem lehet figyelmen kívül hagyni. A felpereseket 2010. november 8-ig, a visszavonásról rendelkező határozat hozataláig illette meg a napidíj-kiegészítés, mivel a miniszter határozta bár nem jogszabály, visszamenőleges hatállyal nem rendelkezhetett a juttatás megvonásáról. A kamat tekintetében

az indokolás úgy rendelkezett, hogy az Európai Központi Bank által meghatározott alapkamatot kell figyelembe venni.

A Fővárosi Törvényszék a 49.Mf.635.210/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a felpereseket személyenként megillető napidíj-kiegészítés tőkeösszegét 26,334 euróra felemelte.

A jogerős ítélet indokolása szerint a napidíj-kiegészítés megállapítására és megvonására vonatkozó jognyilatkozat alaki kötöttség nélkül megtehető volt a perbeli időszakban, jelen esetben azonban ezekről írásbeli határozatban rendelkezett a miniszter. Ennek megfelelően helytállóan hivatkoztak a felperesek a Hszt. 7. § (3) bekezdésére, amely szerint az írásbeli nyilatkozatot közölni kell a hivatásos állomány tagjával, és a nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt a hivatásos állomány tagjának vagy az átvételre jogosult személynek kézbesítették. Ebből következően a belügyminiszter határozata a felperesekkel szemben csak a közlés napján hatályosult, ettől a naptól kezdődően volt alkalmas joghatás kiváltására. A határozat maga is rendelkezett a jogorvoslat módjáról a Hszt. 196. § (1) bekezdés b) pontjára történő hivatkozással.

A belügyminiszternek a felek által sem vitatottan lehetősége volt a napidíj kiegészítés visszavonására, azonban erről csak a jövőre nézve rendelkezhetett volna, a visszamenőleges hatállyal történő rendelkezéssel a saját korábbi 2010. augusztus 24-én kelt határozatában foglaltakkal került szembe. Napidíj-kiegészítésre a felperesek a megvonásról rendelkező határozat közléséig jogosultak.

A másodfokú ítélet indokolása szerint ez az eljárás a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe is ütközött, mivel a felperesek a napidíj-kiegészítés megvonásáról rendelkező határozat kézbesítésekor már nem voltak döntési helyzetben a külszolgálat teljesítését illetően. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy felperesek a Hszt. 196. § (1) bekezdés b) pontja alapján közvetlenül fordulhattak bírósághoz.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és felperesek keresetének az elutasítását. Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert a kereseti kérelem idő előtti, a napidíj-kiegészítést nem visszamenőleges hatállyal vonták meg, de még ha erre került volna sor, az sem ütközött volna jogszabályba.

Az eljárt bíróságok nem vizsgálták azt, hogy a felpereseket ért vagyoni hátrány összefüggésben állt-e a határozatok esetleges jogellenességével. Ennek vizsgálatára a munkáltató által a Hszt.

175. § (1) bekezdése szerint lefolytatott kártérítési eljárás keretében kerülhetett volna sor, felperesek pedig a kártérítési határozattal szemben fordulhattak volna bírósághoz. Mindezek hiányában a kereseti kérelmük idő előtti, a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára tekintettel meg kellett volna szüntetni.

A miniszteri határozatok esetleges jogellenessége sem vonja maga után automatikusan a napidíj-kiegészítés visszamenőleges folyósítását. Felpereseket akkor is vagyoni hátrány érte volna, ha nem születnek meg a jogellenesnek vélt miniszteri határozatok, mert a miniszter formai kötöttség nélkül is jogszerűen dönthetett a juttatás megvonásáról. Súlyos következtetlenséget jelent, hogy a formai követelmények teljes hiánya ellenére formai okból minősítették jogellenesnek a bíróságok a napidíj-kiegészítés megszüntetését. A Hszt. 7. § (3) bekezdése nem a visszamenőleges hatályú intézkedés tilalmáról szól, emiatt a határozatot nem lehet jogellenesnek tekinteni. A Belügyminisztérium 2010. január 1-től de facto megszüntette a napidíj-kiegészítés folyósítását, ezt felperesek is érzékelhették, így nem volt szó visszamenőleges hatályú intézkedésről. Amikor felperesek a vezénylés hosszabbítását elfogadták, már hosszú ideje nem kaptak napidíj-kiegészítést. A rendeltetésellenes joggyakorlás körében jelentősége van annak, hogy a kiküldetés meghosszabbítását a felperesek kezdeményezték és nem a munkáltató. A 2013. június 14-i tárgyaláson elhangzott felperesi képviselői nyilatkozatra tekintettel nem is lehetett volna a bizonyítási eljárás tárgya a rendeltetésellenes joggyakorlás. A kamatfizetés kezdő időpontja helyesen 2010. november 10-e a jogosultsági időtartam megváltoztatására tekintettel.

A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását és alperes perköltségben történő marasztalását kérték.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem kis részben alapos.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 275. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

A felperesek kereseti kérelme, annak tartalma szerint a 001-

2283/2010. számú belügyminiszteri határozat jogellenességének megállapítására irányult, tekintettel arra, hogy az visszamenőlegesen vonta meg a részükre korábban megállapított napidíj-kiegészítést. A per adatai szerint felperesek e határozat részükre történő kézbesítésével (2011. szeptember 27.), a vezénylet megszüntetését követően szereztek tudomást erről a döntésről. E tekintetben tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben az alperes arra, hogy felperesek már korábban is érzékelhették, hogy valójában ilyen döntés született, hiszen 2010. január 1-től nem kaptak napidíj-kiegészítést.

Önmagában az a körülmény, hogy a munkáltató egy bizonyos időponttól kezdődően az általa korábban írásbeli határozatban megállapított juttatást nem folyósítja még nem jelenti annak megvonását, különös tekintettel arra, hogy a felperesek a 2009-re járó juttatásukat is csak 2009. decemberében kapták meg. Ellentmond az ilyen irányú munkáltatói döntésnek az is, hogy felperesek 2010. augusztus 24-én olyan tartalmú határozatot kaptak, amely kifejezetten a korábban megállapított juttatások fenntartásáról rendelkezett. Mindezek alapján felperesek számára a 2010. november 8-án kelt határozat közlését követően válhatott nyilvánvalóvá az, hogy 2010. január 1-től kezdődően nem kívánják őket napidíj-kiegészítésben részesíteni. Az ezt tartalmazó belügyminiszteri határozat ellen a felperesek a Hszt. 196. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően határidőben jogorvoslással éltek a közigazgatási és munkaügyi bíróságon. Tekintettel arra, hogy felpereseknek az általuk támadott határozat jogellenességhez kapcsolódóan lejárt napidíj-kiegészítés megfizetésére irányuló követelése is volt, igényüket e tekintetben is közvetlenül érvényesíthették a bíróság előtt, hiszen az alperes az általuk támadott határozatra tekintettel nem fizetett részükre a perbeli időszakra napidíj-kiegészítést. Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a napidíj-kiegészítésre vonatkozó igényüket kártérítési eljárásban kellett volna érvényesíteni, hiszen felperesek nem kártérítési igényt, hanem egy részükre „munkáltatói” határozattal megállapított juttatás iránti igényt kívántak érvényesíteni. Ezt figyelembe véve pergátló akadály hiányában a per hivatalból történő megszüntetésének nem volt helye.

A Hszt. 7. §-a alapján a jogerős ítélet érdemben is helytálló módon bírálta el a felperesek kereseti kérelmét.

A fenti jogszabályi rendelkezés (3) bekezdése értelmében: „Az írásbeli nyilatkozatot közölni kell a hivatásos állomány tagjával. A nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt a hivatásos állomány tagjának vagy az átvételre jogosult személynek kézbesítették. A közlés akkor is hatályos, ha az átvételt az érdekelt megtagadta, vagy azt szándékosan megakadályozta. Erről jegyzőkönyvet kell felvenni”.

Jelen esetben a napidíj-kiegészítés megvonásáról írásbeli nyilatkozatban rendelkezett az arra jogosult, így függetlenül attól, hogy egyébként volt-e ilyen irányú kötelezettsége, a nyilatkozatának közlésére vonatkozóan irányadó a fenti rendelkezés. E tekintetben helytállóan utalt a jogerős ítélet arra, hogy az írásbeli nyilatkozatban foglaltak csak annak közlését követően hatályosulhattak a felperesekkel szemben, a részükre korábban egyoldalú intézkedéssel megállapított juttatás megvonására is csak azt követően kerülhetett sor, hogy az ilyen irányú döntés közlése velük megtörtént. Ezt figyelembe véve pedig a 2010. november 8-án kelt 001-2283/2010. számú határozatnak az a rendelkezése, amely 2010. január 1-től visszamenőlegesen vonta meg a felperesek részére járó juttatást jogellenes. E tekintetben alperes saját felróható magatartására - amely szerint felperesekkel közölt ilyen irányú döntés hiányában nem folyósította éveken keresztül a részükre járó juttatást - nem hivatkozhat. Tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem arra, hogy formális okból állapította meg a jogerős ítélet a vitatott határozat jogellenességét, mivel a jogellenességet az eredményezte, hogy a határozat olyan rendelkezést tartalmazott, amely alapján a munkáltató egy adott időszakra vonatkozóan korábban megállapított, de ki nem fizetett juttatást kívánt elvonni. A munkáltató a jövőre nézve egyébként jogszerű egyoldalú intézkedése a fent kifejtettek szerint pedig csak annak közlését követően hatályosulhatott a felperesekkel szemben.

Ugyanakkor helyesen utalt a felülvizsgálati kérelem arra, hogy a felperesek a kereseti kérelmük jogalapjának pontosítását követően már nem hivatkoztak kifejezetten a rendeltetésellenes joggyakorlásra, így ennek bizonyítására a perben nem volt lehetőség. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan hivatkozott arra is, hogy a másodfokú ítélet a tőke összegének a jogosultság időtartalmával összefüggő megváltoztatása ellenére nem módosította az elsőfokú ítéletben megállapított kamatfizetés kezdő időpontját. Tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet alapján a felperesek a 2010. január 1. és 2011. szeptember 20. közötti időtartamban jogosultak a napidíj-kiegészítésre, a kamatfizetés kezdő időpontja 2010. november 10-e.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a fenti kiegészítéssel a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes a Pp. 78. § (19) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentességére tekintettel az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdése c) pontja alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. június 24.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Suba Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő